

Wynagrodzenie pierwszej damy

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 23 stycznia 2019 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

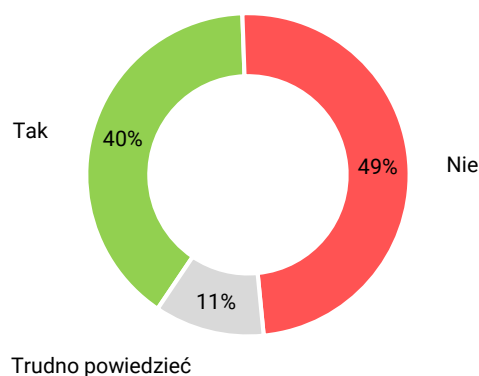
W debacie publicznej co pewien czas powraca kwestia przyznania wynagrodzenia pierwszej damie – małżonce prezydenta RP. W trakcie obecnej kadencji parlamentu temat ten był podejmowany już dwukrotnie. Po raz pierwszy w roku 2016, gdy propozycja wynagrodzenia pierwszej damy stanowiła część projektu ustawy podnoszącej pensje rządzących. Po raz drugi zaś – na początku tego roku, po wpłynięciu do Sejmu społecznej petycji w tej sprawie.

Zwolennicy przyznania małżonce prezydenta wynagrodzenia argumentują, że jest ona w praktyce zmuszona do zrezygnowania z pracy zawodowej, a zajmując się pełnieniem funkcji reprezentacyjnych w sytuacjach oficjalnych, podejmuje pracę na rzecz państwa polskiego. Przeciwnicy takiego rozwiązania przypominają, że pierwsza dama pełni jedynie funkcję honorową, niewiążącą się z żadnymi formalnie zdefiniowanymi obowiązkami; co więcej – jej rezygnacja z pracy zawodowej ma charakter wyłącznie zwyczajowy.

W lutowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków, jakie jest ich zdanie w tej sprawie. Opinie w tej kwestii są podzielone, ale ankietowani skłaniają się raczej ku nieprzyznawaniu pierwszej damie pensji. Niemal połowa badanych (49%) uważa, że podczas pełnienia swojej funkcji nie powinna ona otrzymywać wynagrodzenia. Przeciwnego zdania jest 40% respondentów.

CBOS

RYS. 1. Czy, Pana(i) zdaniem, pierwsza dama, a więc żona prezydenta RP, podczas wypełniania swojej roli powinna otrzymywać wynagrodzenie czy też nie?

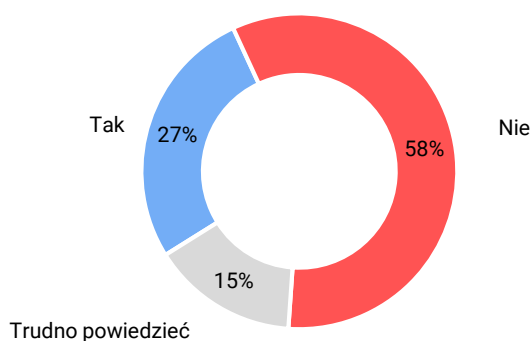
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (345) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 lutego 2019 roku na liczącej 968 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tych badanych, którzy nie popierali propozycji przyznania wynagrodzenia małżonce prezydenta, zapytaliśmy, czy zgodziliby się na opłacanie z budżetu państwa jej składek ZUS (obecnie musi robić to sama). Na takie rozwiązanie zgodziłaby się przeszło jedna czwarta z nich (27%, a więc 16% ogółu respondentów). Ponad połowa (58%, a więc 35% ogółu) jest mu przeciwna.

CBOS

RYS. 2. Czy pierwsza dama podczas wypełniania swojej roli powinna mieć opłacane z budżetu państwa składki ZUS czy też nie?

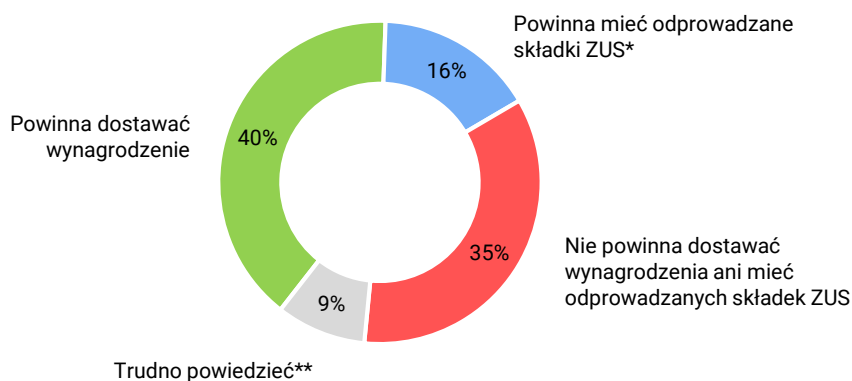
ODPOWIEDZI BADANYCH NIEPOPIERAJĄCYCH PRZYZNANIA WYNAGRODZENIA PIERWSZEJ DAMIE
(N=575)

Rozpatrując te wyniki łącznie, można powiedzieć, że 40% badanych to zwolennicy wprowadzenia wynagrodzenia dla pierwszej damy. Kolejne 16% zgodziłoby się, by z budżetu państwa opłacane były jej składki ubezpieczeniowe. Około jednej trzeciej (35%) zaś to przeciwnicy jakiegokolwiek finansowania małżonki prezydenta z budżetu państwa.

CBOS

RYS. 3. Opinie badanych dotyczące wynagrodzenia pierwszej damy:

* W kategorii „Powinna mieć odprowadzane składki ZUS” znaleźli się badani, którzy na pytanie: „Czy, Pana(i) zdaniem, pierwsza dama, a więc żona prezydenta RP, podczas wypełniania swojej roli powinna otrzymywać wynagrodzenie czy też nie?”, udzielili odpowiedzi negatywnej lub „Trudno powiedzieć”, a na pytanie: „A czy pierwsza dama podczas wypełniania swojej roli powinna mieć opłacane z budżetu państwa składki ZUS czy też nie?”, udzielili odpowiedzi twierdzącej

** W kategorii „Trudno powiedzieć” znaleźli się badani, którzy udzielili odpowiedzi „Trudno powiedzieć” na pytanie: „A czy pierwsza dama podczas wypełniania swojej roli powinna mieć opłacane z budżetu państwa składki ZUS czy też nie?”

Z przeprowadzonych analiz wynika, że opinie w tej sprawie są powiązane z poglądami politycznymi badanych, w tym głównie z ich oceną działalności prezydenta Andrzeja Dudy². Im jest ona lepsza, tym częściej respondenci byliby skłonni przyznać pierwszej damie wynagrodzenie. Jest to także widoczne wśród potencjalnych elektoratów partyjnych. Ankietowani, którzy głosowaliby na Prawo i Sprawiedliwość – partię, z której wywodzi się prezydent – częściej niż potencjalni wyborcy innych ugrupowań zgodziliby się na takie rozwiązanie.

TABELA 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, pierwsza dama, a więc żona prezydenta RP, podczas wypełniania swojej roli powinna otrzymywać wynagrodzenie czy też nie?		
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność prezydenta Andrzeja Dudy?	Zdecydowanie dobrze	57	30	12
	Raczej dobrze	46	45	10
	Raczej źle	31	63	6
	Zdecydowanie źle	30	65	5
	Trudno powiedzieć	23	47	30
Potencjalne elektoraty	Prawo i Sprawiedliwość (PiS) (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	53	36	11
	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	38	56	6
	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)*	46	45	9
	Kukiz'15*	35	56	9
	Wiosna	36	58	7
	Trudno powiedzieć, jeszcze nie wiem, waham się	38	49	13

* Dane dotyczące tego elektoratu należy traktować z ostrożnością ze względu na niewielką jego liczebność w próbie

Te zależności wskazują, że badani w swoich odpowiedziach w pewnym stopniu kierują się poglądami dotyczącymi obecnie urzędującego prezydenta i jego małżonki. Zapewne społeczne nastawienie do tej kwestii zmienia się, gdy te funkcje zaczną sprawować inne osoby. Nie oznacza to jednak, że bardziej abstrakcyjna perspektywa instytucjonalna nie gra żadnej roli w kształtowaniu opinii. Trzeba zauważyć, że znaczna część osób zadowolonych z działalności Andrzeja Dudy jako prezydenta odnosi się niechętnie do pomysłu wynagradzania pierwszej damy. Z kolei wśród badanych oceniających go krytycznie i niezamierzających głosować na PiS obserwujemy znaczący odsetek zwolenników tego pomysłu.

² Jest to korelacja istotna na poziomie istotności $p < 0,01$ (współczynnik korelacji Pearsona wynosi 0,221).

Opinie dotyczące przyznania pierwszej damie wynagrodzenia są podzielone, ale ta propozycja ma więcej przeciwników niż zwolenników. Około jednej trzeciej badanych opowiada się przeciwko przyznawaniu jakiegokolwiek finansowania małżonce prezydenta z budżetu państwa, w tym także przeciwko opłacaniu jej składek ZUS. Znaczącą rolę w kształtowaniu opinii respondentów w tej sprawie odgrywają ich poglądy polityczne (przede wszystkim ocena działalności obecnie urzędującego prezydenta).

Opracował

Antoni Głowacki

TABELA 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, pierwsza dama, a więc żona prezydenta RP, podczas wypełniania swojej roli powinna otrzymywać wynagrodzenie czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		40	49	11	968
Płeć	Mężczyźni	41	51	8	455
	Kobiety	40	47	13	513
Wiek	18–24 lata	31	57	12	75
	25–34	45	48	7	187
	35–44	35	56	9	181
	45–54	43	47	10	145
	55–64	47	43	10	175
	65 lat i więcej	37	46	17	204
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	51	11	384
	Miasto do 19 999	36	50	14	157
	20 000 – 99 999	45	46	9	210
	100 000 – 499 999	45	50	5	135
	500 000 i więcej mieszk.	40	45	15	82
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	30	57	13	179
	Zasadnicze zawodowe	37	49	14	236
	Średnie	42	49	9	294
	Wyższe	48	44	8	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	60	34	6	120
	Średni personel, technicy	60	32	9	29
	Pracownicy adm.-biurowi	37	56	7	74
	Pracownicy usług	42	46	13	56
	Robotnicy wykwalifikowani	33	61	6	102
	Robotnicy niewykwalifik.	33	53	14	43
	Rolnicy	47	42	11	43
	Pracujący na własny rach.	46	49	4	53
	Bezrobotni	39	59	1	23
	Emeryci	37	48	15	228
	Renciści	37	46	18	63
	Uczniowie i studenci	32	57	11	62
	Gospodynie domowe i inni	32	55	13	72
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	49	8	127
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	47	45	8	78
	sekt. prywat. poza rolnict.	44	48	8	267
	prywatnym gosp. rolnym	45	45	10	50
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	29	64	7	141
	Od 900 zł do 1299 zł	43	45	12	153
	Od 1300 zł do 1799 zł	48	39	13	154
	Od 1800 zł do 2499 zł	38	51	12	121
	2500 zł i więcej	52	40	8	147
Ocena własnych war. mater.	Złe	35	60	5	65
	Średnie	38	51	12	351
	Dobre	43	46	11	552
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	53	29	18	46
	Raz w tygodniu	42	44	13	409
	1–2 razy w miesiącu	37	53	11	155
	Kilka razy w roku	42	52	6	217
	W ogóle nie uczestniczy	33	59	8	136
Poglądy polityczne	Lewica	37	57	6	169
	Centrum	41	53	6	254
	Prawica	52	38	10	317
	Trudno powiedzieć	25	55	19	216